

ΝΕΕΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΣΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ

(Αναπτυξιακής και Κοινωνικής Πολιτικής)

ΜΕ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

□

**του Βασίλη Τακτικού*

Σε μια περίοδο δραματικής μείωσης της χρηματοδοτικής ενίσχυσης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα από το κράτος, η μόνη διέξοδος αναπτυξιακής και κοινωνικής πολιτικής που διαφαίνεται στους δήμους είναι οι εφαρμογές κοινωνικής οικονομίας.

Ειδικότερα, εάν λάβουμε υπόψη ότι η φορολογική δυνατότητα έχει προ πολλού εξαντληθεί για τους νομοταγείς πολίτες ώστε να συγκεντρωθούν πρόσθετοι φόροι και τέλη.

Πως μπορούν όμως με λιγότερη χρηματοδότηση του κράτους να γίνουν αναπτυξιακές επενδύσεις □ και □ σε κοινωνικές υποδομές;

Η κοινωνική οικονομία δίνει την απάντηση σε αυτό το ερώτημα με την επινόηση μιας νέας σύνθετης πολιτικής και οριζόντιας συνεργασίας σε επίπεδο Τοπικής Κοινωνίας, Τοπικής Αυτοδιοίκησης και συνεργαζόμενων φορέων και επιχειρήσεων .

Η κοινωνική οικονομία με έξυπνο τρόπο μπορεί να συγκεντρώσει κοινωνικό κεφάλαιο και ανενεργούς υλικούς ανθρώπινους πόρους με το συνεργατισμό και όπως μια μεγάλη λιμνοδεξαμενή που συγκεντρώνει το νερό της βροχής και το χειμάρρων για αρδευτικούς σκοπούς να δημιουργήσει νέα αναπτυξιακά δεδομένα.

Έτσι, με οργανωτικό μέσο τις κοινωνικές Συμπράξεις και τις κοινωνικές επιχειρήσεις μπορούν να γίνουν επενδύσεις και να ανοίγουν δουλειές με μικρό χρηματικό κεφάλαιο και κόστος διαμεσολάβησης εκεί που διαφορετικά κυριαρχεί η ανεργία και η φτώχεια.

Οι κοινωνικοί Συνεταιρισμοί και οι κοινωνικές αναπτυξιακές συμπράξεις μπορούν να χαρακτηριστούν το θεσμικό εργαλείο για αυτό το σκοπό.

Με μοχλό τη κοινωνική υποστήριξη, των Δήμων και το οργανώσεων της κοινωνίας πολιτών, άνεργοι και οικονομικά αποκλεισμένοι βρίσκουν δουλειά και κοινωνικές υπηρεσίες των Δήμων μπορούν να λειτουργήσουν ακόμη και με το μισό χρηματικό κόστος περιορίζοντας τη γραφειοκρατική διαμεσολάβηση.

Τα οφέλη σε κάθε περίπτωση είναι πολλαπλά όχι μόνο στη αντιμετώπιση ανεργίας και φτώχειας αλλά και στη διεύρυνση κοινωνικής και αναπτυξιακής πολιτικής .

Υπό αυτή την έννοια η κοινωνική οικονομία λειτουργεί ως **καινοτόμα Κοινωνική Πολιτική** προς δύο βασικές κατευθύνσεις:

πρώ τον

στην μείωση των τιμών υπέρ των καταναλωτών και του κόστους ανταλλαγών και διαμεσολάβησης καθώς και υπέρ της ανταγωνιστικότητας και βιωσιμότητας μικρών επιχειρήσεων και παραγωγών μέσω των συνεταιρισμών.

και **δεύτερον** στη συμπληρωματικότητα του κράτους πρόνοιας προσφέροντας εναλλακτικές λύσεις και δυνατότητες .

Η μεταβίβαση μέρους της προνοιακής πολιτικής του κράτους προς τα κάτω στο επίπεδο της πρωτοβάθμιας εξουσίας της Τοπικής Αυτοδιοίκησης έχει μια σειρά από πλεονεκτήματα, καθώς σ' αυτό το επίπεδο γίνεται εφικτή και μπορεί να υποστηριχθεί η κοινωνική επιχειρηματικότητα που ενσωματώνει το κοινωνικό κεφάλαιο, την αλληλεγγύη τον εθελοντισμό την κοινωνική ευθύνη και συμμετοχή για τη τοπική ευημερία.

Κλειδί λοιπόν αυτής της κοινωνικής πολιτικής καινοτομίας είναι η συμπληρωματικότητα του κράτους πρόνοιας από την κοινωνική οικονομία της αγοράς.

Υπάρχουν πλήθος εφαρμοσμένα παραδείγματα συνεργατισμού και κοινωνικής οικονομίας

που επικυρώνουν αυτή παραδοχή σε όλες τις χώρες της ΕΕ. ενώ στην Ελλάδα αντίστοιχα υπάρχει θεσμικό έλλειμμα που είναι ανάγκη γρήγορα να καλυφθεί.

Χρειάζεται όμως ανάλογη προσοχή όπως σε όλα τα άλλα διαρθρωτικά ελλείμματα που επηρεάζουν τη κρίση χρέους και δυσκολεύουν την ανάκαμψη.

Τηρουμένων των αναλογιών ιδιαίτερη σημασία πρέπει να δοθεί στη Ελληνογερμανική συνεργασία στο επίπεδο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ώστε να βρεθεί ένα νέο γόνιμο πεδίο εφαρμογών με χειροπιαστά αποτελέσματα στους τομείς της κοινωνικά υποστηριζόμενης Γεωργίας στις farm market, υπηρεσίες υγείας και στο τουρισμό.

ΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ

□

Ιδιαίτερη σημασία της μείωσης του κόστους διαμεσολάβησης πρέπει να δοθεί στους τομείς διατροφής υγείας και πράσινης ανάπτυξης.

Όπως είναι κατανοητό το έλλειμμα διατροφής – στέγασης και υπηρεσιών υγείας χαρακτηρίζει κατ' εξοχήν μια κατάσταση φτώχειας.

Γι' αυτό το λόγο στην κοινωνική οικονομία επικεντρώνεται κατ' αρχή σε αυτούς τους τομείς. Ένα πρόγραμμα που μειώνει τις τιμές στους παραπάνω τομείς έχει ιδιαίτερη σημασία για την κοινωνική πολιτική.

Στη Γερμανία γνωρίζουν πολύ καλά και εφαρμόζουν την κοινωνική οικονομία της αγοράς από 1949 παράλληλα με τη πολιτική για το κοινωνικό κράτος πρόνοιας.

Το 1990 με την επανένωση της Ανατολικής Γερμανίας με τη Δυτική και την κρίση που ακολούθησε για ν' αντιμετωπιστεί η καταστροφική ανεργία εφαρμόστηκε ένα επιτυχές πρόγραμμα 400 εργασιακών συνεργατισμών μέσα σ' ένα χρόνο με σημαντικά αποτελέσματα στην αντιμετώπιση της ανεργίας και την κοινωνική συνοχή.

Η Ελλάδα σήμερα αντιμετωπίζει ένα μεγαλύτερο πρόβλημα ανεργίας και πρέπει με μεγαλύτερη ένταση να προχωρήσει σε ανάλογες πρακτικές κοινωνικής οικονομίας.

Συνεργατικές πρωτοβουλίες και συμπράξεις κοινωνικών εταίρων μπορούν ακόμη να συμβάλουν στη ανανέωση και επαναλειτουργία σε σχολάζουσες δημόσιες και κοινωνικές υποδομές.

Μια τέτοια προσέγγιση είναι και προς όφελος των εταίρων μας στην Ε.Ε. και μπορούν να βοηθήσουν σε αυτή τη διαδικασία εάν είναι πράγματι στόχος η ανάπτυξη των οικονομικών ανταλλαγών

Η χρηματοδοτική στήριξη άλλωστε υπάρχει μέσα από τη λειτουργία του Ευρωπαϊκού κοινωνικού Ταμείου που διαθέτει αντίστοιχους πόρους και προωθεί τη κοινωνική την κοινωνική οικονομία στην Ευρώπη.

Το πρόβλημα είναι ότι στην Ελλάδα ελάχιστα αξιοποιούνται δημιουργικά αυτοί οι διαθέσιμοι χρηματικοί πόροι πέρα από την ανάλωση των επιδοτήσεων σε μια «βιομηχανία» σεμιναρίων και επιφανειακής συμβουλευτικής χωρίς αντίκρισμα και αυτό είναι ένα πρόβλημα που πρέπει να ξεπεραστεί με την ουσιαστική ενίσχυση και υποστήριξη των κοινωνικών επιχειρήσεων.

Δυο έννοιες κλειδιά σχετικά με τη κοινωνική οικονομία θα πρέπει να έχει κανείς στο νου του όταν εξετάζει τα πλεονεκτήματα αυτής της προσέγγισης .

Η μείωση της γραφειοκρατικής διαμεσολάβησης του κράτους και της φορολογικής διαμεσολάβησης σημαίνει σημαντική εξοικονόμηση πόρων για παραγωγικές και κοινωνικές επενδύσεις. Πολύ περισσότερο όταν αυτό συνδυάζεται με τη μείωση της διαφθοράς στη διασπάθιση των κοινοτικών πόρων.

Η μείωση του κόστους της διαμεσολάβησης στην αγορά μέσω των κοινωνικών και συνεταιριστικών επιχειρήσεων είναι το άλλο στοιχείο κοινωνικής πολιτικής που επιδρά στη μείωση των τιμών, ειδικότερα στο ζήτημα της διατροφής και υγείας.

Ας σημειώσουμε ότι η μείωση των τελικών τιμών δεν λειτουργεί μόνον υπέρ του καταναλωτή, αλλά μπορεί να λειτουργεί και υπέρ του παραγωγού στο πλαίσιο της κοινωνικά υποστηριζόμενης Γεωργίας αφαιρώντας ένα μεγάλο κόστος από τη διαμεσολάβηση.

Μ' αυτό τον τρόπο άλλωστε δημιουργείται και το κατάλληλο ανταγωνιστικό περιβάλλον για τη βιωσιμότητα των μικρών επιχειρήσεων και κοινωνικών επιχειρήσεων.

Αυτά πρέπει να είναι και τα κριτήρια αξιολόγησης της αυθεντικής κοινωνικής οικονομίας και διάκρισης έναντι της ψευδεπίγραφης και προσχηματικής.

Σε ένα τέτοιο **συνεργατικό περιβάλλον** σε ότι αφορά τη βέλτιστη ενεργοποίηση των

ανθρώπινων πόρων και
περιβάλλον

ανταγωνιστικό

σε ότι

αφορά τη μείωση των τιμών υπέρ του καταναλωτή (όλοι οι πολίτες είμαστε και καταναλωτές) μπορεί να βρει το νέος έδαφος για ανάπτυξη και η Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Συνεργατισμός λοιπόν και η ανταγωνιστικότητα δύο κατ' αρχή αντιφατικές έννοιες, στη κοινωνική οικονομία μπορούν να βρεθούν σε μια αρμονική ισορροπία και να δημιουργήσουν μια νέα δυναμική ανάπτυξης στις τοπικές κοινωνίες με τη στήριξη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

□

□

Ο [Βασίλης Τακτικός](#) είναι συγγραφέας του Βιβλίου « [Θεσμοί και εφαρμογές Κοινωνικής οικονομίας](#) »